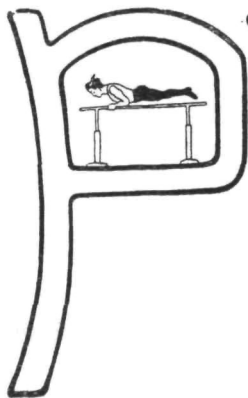

FR. KRANJC:

Maks Viher. †

doba na drugi strani nam kaže junaka, ki je žrtvoval življenje in kri za cesarja in domovino. Dozdeva se mi, da bi mladi čitatelji radi zvedeli kaj več o tem junaku. Prav tako! Dobro, poslušajmo!

Po stanu je bil naš junak učitelj. Mnogi učenci v Šmartnem na Pohorju in v Mariboru se ga bodo še dolgo spominjali. Bil jim je strog, toda blag in pravičen učitelj. Rodil se je 12. maja 1890. l. v Ribnici, prijazni vasici ob vznožju zelenega Pohorja na Spodnjem Štajerskem. Njegov oče je danes ugleden in obče spoštovan nadučitelj v Vuzenici, blizu korško štajerske meje. Mladega junaka sem spoznal

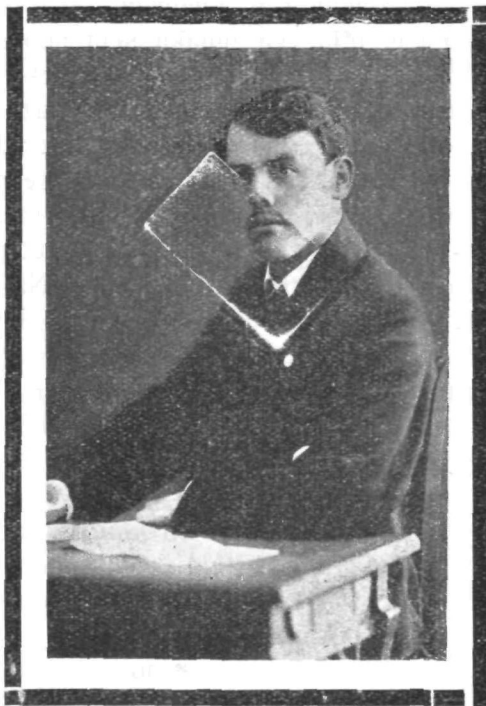
ko je štel komaj pet let. Takrat je bil še prav majhen črnook deček, pa pogumen in vesel. Imel je že lesenega konja in lesen meč. Niti jaz, še manj pa on je takrat mislil, da v tako kratkem času »Železo bo, kar zdaj je les«. Prav tam na voglu hiše zapazi mene, rusastega moža, a se nič ne ustraši. Ko vidi, da se delam domačega, skoči raz konja, prihiti k meni, prijazno me pozdravi, poda mi roko, malo se zavrti in že je zopet pri svojem ljubem konju. Kako ga boža, daje mu kruha, in ga kara. Na to pa, kakor bi trenil, ga tudi že zasede. Zdirjala sta in zginila za voglom. Kod sta vse hodila, vam ne morem povedati. Zvedel sem samo od njegovega očeta, da ima dober konj na noč svoj prostor poleg Makselnove postelje in da včasih celo v sanjah begata po čaropolni deveti deželi. Kaj čuda! Tako lepi dnevi prehitro minejo. Maks dopolni 5. leto in pride v šolo. Na šolo se je že dolgo prej veselil. Kmalu spozna veliko važnost učenja. Zdaj tiči le v knjigah, iz katerih se more naučiti marsičesa za življenje. Na svojega konja se spomni le še v prostem času, naposled prepusti vso skrb zanj mlajšim bratom. Ko dovrši v nekaj letih domačo šolo s prav dobrim vspehom, ga pošlje skrbni oče v Maribor. Kot dijak se odlikuje z veliko marljivostjo, natančnostjo in izredno vestnostjo. Leta 1911. postane učitelj. Leta 1913. vstopi kot enoletni prostovoljec v c. kr. armado. Tu se z veliko unemo poprime vojaških znanosti. Radi lepega vedenja, bogatega znanja in čistega značaja je povsod spoštovan in čislán. On postane častnik. Ko izbruhne l. 1914. strašna svetovna vojna, se zbirajo po vsej širni Avstriji trume hrabrih bojnikov. Za-

stave zavilhrajo, bojne pesmi se razlegajo. Mnogobrojne čete drve nasproti sovragu. Med njimi koraka tudi naš junak Maks Viher. L. 1915. se je odlikoval v bojih v Bukovini in Besarabiji. Kolikokrat je gledal tu smrti v obraz. Prebil je vse nevarnosti. Leta 1916. ga najdemo na bojnem polju proti Italijanom. Pri strašnem obstreljavanju pri Zugna Torta na Južnem Tirolskem je čuval važno postojanko z veliko odločnostjo in mirnostjo. Kakor iz pekla švigajo granate na to mesto. Zopet se zabliška, zemlja se strese, sovražna granata zadene tudi njega. (10. sept. 1916.).

Njegovi tovariši videč junaka mrtvega, zbesne. Ne sliši se drugzega nego strel za strelom, strahoviti, nepretrgan grom, udar za udarom, divji beg. Sovrag se umakne. Tiho, s solzami v očeh izkopljejo junaku grob, kamor ga položijo k večnemu počitku.

Za junaške čine je bil M. Viher odlikovan z veliko in malo hrabrostno srebrno svetinjo I. in II. razreda.

Dozdeva se mi, da bi mladi čitatelji najraje pohiteli z mano tja na junaški grob in ga obsipali z najlepšimi cvetkami. Da, da! Žal, ne moremo tja. Sklenemo pa lahko da hočemo ohraniti junaka v prijaznem spominu in posnemati njegove vrline. »S l a v a j u n a k u !«

† Maks Viher,
padel na Južnem Tirolskem,
dne 10. septembra 1916.

